

„ДЕЙСТВАМ ВИНАГИ В РАМКИТЕ НА ВЪЗМОЖНОТО“

С проф. д.ик.н. Стоян Денчев, ректор на Специализираното висше училище по библиотекознание и информационни технологии – София, разговаря г-р Константина Недкова

Проф. д.ик.н. Стоян Денчев е ректор на КБД от 2002 г., а от 2004 г. – ректор на СВУБИТ. Трудно е в едно интервю да се представи един толкова богат човешки живот, да се нарисуват щрихи от портрета на толкова уважаван и авторитетен у нас и в чужбина информационен специалист, носител на смели и нови идеи и техен реализатор в различни полюси на човешкото проявление: наука, практика, политика, образование, управление. Неговите професионални умения на изследовател и преподавател се съчетават по най-сполучливия начин с таланта на управленец от европейски тип.

Автор е на повече от 140 научни труда, публикувани у нас и в чужбина. Като изследовател има научни разработки с приложен характер, някои от които търсени, цитирани в чужбина (САЩ, Русия, Чехия, Полша, Сърбия, Македония, Черна гора, Беларус, Украйна).

Новаторска е и преподавателската му дейност, която обхваща всички образователни степени (бакалавърски, магистърски и докторантски програми). Достига до най-високите етажи на държавното управление и политическата кариера: депутат в XXXVII Народно събрание (зам.-председател на Комисията по външна политика, посланик във Финландия, Главен секретар на МС). Значимо място в неговия изключително интензивен и активен живот заема обществената му дейност.

Участва в научни и професионални организации, в редколегии и ръководства на списания и специализирани издания в чужбина и у нас, в организацията и управлението на науката.

Доказателство за признанието на неговите качества като професионалист и управленец са възложените му функции в ръководни органи на различни международни и български общности, на банки и др.

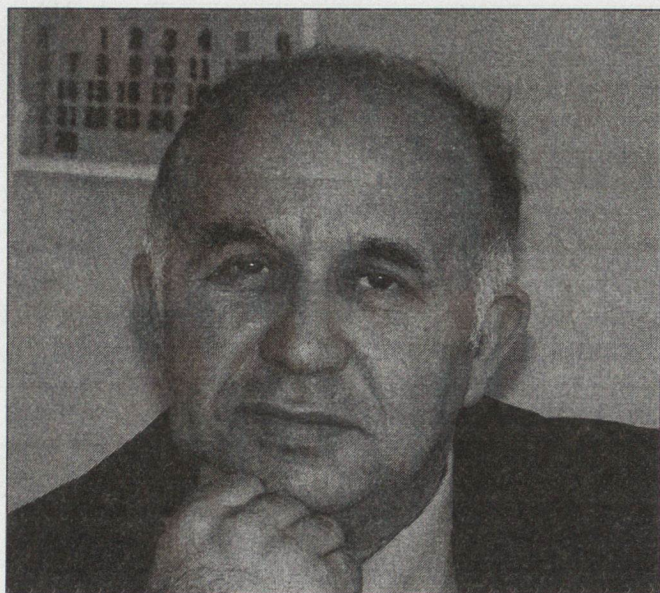
Многократно е награждаван с медали (български, от САЩ, Франция, Турция), почетни отличия и грамоти. Пред него са върховете, към които той се стреми и почти сигурно – ще достигне!

♦ Проф. Денчев, какви бяха мотивите Ви, когато решихте да поемете ръководството на КБД през 2002 г.? С какво Ви привлече тази дейност?

Бях свързан с първото библиотечно учебно заведение у нас от 1993 г., когато по покана на тогавашния директор Петър Петров, по-късно и Свободозаря Габровска, започнах да чета лекции по въпроси на научната информация. Като че всичко започна на шега – един от поредните ми ангажменти. Не очаквах, че толкова ще ме погълне работата тук.

Но и този път се потвърди една от моите житейски максими: „Човек прави длъжността, а не длъжността прави човека“.

Мога да кажа, че това ме мотивира и в действията, и в поведението ми. Ако успех да постигна нещо голямо, мечтано от много години, в неочаквани от всички кратки срокове, то е защото като ръководител съм всеотдаен, в най-голяма степен бях себе си, много силно бях вътрешно убеден, че ще успея да се преборя с обективните и субективните бариери. Училището бе доста консервативно, а моята цел бе да

направя връзка между позитивния консерватизъм и моите новаторски идеи. Един пример – не случайно запазих на входа на сградата надписа „Държавен библиотечарски институт“. Нека хората да знаят от къде води своето начало СВУБИТ.

♦ **Какви качества и навици формира у Вас семейството, обкръжението, в което израснахте?**

Винаги съм бил отговорен човек. Вероятно тази самодисциплина, която ми помага да съчетавам многото ангажименти и отговорности, има своите корени в семейната среда. Особено силно е влиянието на баща ми – той бе много строг, но справедлив; а по-късно и ролята на моята съпруга – педагог по специалност.

Образованието и професиите на моите родители вероятно са допринесли за насочеността на моите професионални интереси (към математиката и техническите науки). Баща ми бе аграрикономист, а майка ми е специалист по автоматизация на селското стопанство.

♦ **Какъв е пътят на професионалната Ви кариера?**

Успешният съвременен ръководител преминава различните по важност стъпала на възхода, обогатявайки своя професионален, социален, житейски опит, развивайки управленски усет, навици и качества за комуникация.

Започнах като специалист – програмист в Централния машиностроителен институт, София, по-къс-

но – научен сътрудник и ръководител на лаборатория „Автоматизирани информационни технологии“, а във втората ми месторабота – Информационен център за трансфер на технологии „Информа“ – София, ръководител на лаборатория „Управление на информационните ресурси“ и следващите стъпала: началник отдел, научен директор, зам.-ген. директор. Тук получих началните уроци по мениджмънт и възможността за запознаване с постиженията в областта на информацията в страни като Западна Германия, Унгария и др.

Изключителна роля за професионалната ми кариера изигра специализацията в Калифорнийския университет в Бъркли, САЩ. За мен това бе докосване до Меката на науката. От 24 нобелови лауреати 14 живи са в този университет. Благодарен съм на проф. Джордж Лайтман, който даде насока за по-нататъшната ми изследователска работа. Също и на проф. Лотфи Зеде, който помогна в развитието ми на учен, като задълбочен изследовател в областта на теорията на размитите множества.

Последва и признанието в научната общност – старши научен сътрудник II степен бях на 33 години.

♦ **Кои други личности предизвикаха у Вас възхищение и желание да бъдете като тях и може би по-съвършен?**

Възхищение и уважение заслужават акад. Юхновски – ръководител на БАН, проф. Бърнев, акад. Сендов, проф. А. Ешкенази.

♦ **Въпреки че сега сте в най-ползотворната зряла възраст, в която навлиза човек, зад Вас остават високоотговорни, държавни длъжности във висшите етажи на властта (Министерски съвет, Министерство на външните работи, Народно събрание), участие в управленски органи на науката у нас и в чужбина, активно включване в политиката, управлението на икономически формации (банки), управленски религиозни органи (у нас и в чужбина), изключително богата дейност в обучението и подготовката на кадри на всички нива (студенти, аспиранти, докторанти). Какви поуки извлякохте от тази разностранна дейност? Какво е самочувствието Ви на човек на попрището жизнено в средата?**

Удовлетворен съм от постигнатото. Доволен съм от живота си, който не протича гладко, но само който не е губил, не знае сладостта на победата. Имал съм и разочарования, но аз не търся вината в другите; ядосвам се заради хорските глупости, а вероятно това

значи, че не съм предвидил резултата. Все още не съм постигнал всичко, което искам.

♦ **Най-радостните събития за Вас?**

Раждането на децата. Имам дъщеря – сега лекар стоматолог, и син – финансов мениджър в чужбина.

♦ **Как подбирате екипа, с който работите?**

Обичам мисълта на Ларошфуко, която е моя максима: „Свършена доблест е да извършите без свидетели онова, което бихте извършили пред всички хора“. Трудно ми е, когато хората не могат да свикнат с моите изисквания.

Като ръководител се старая да развия потенциала на всички от екипа: професионализъм, сериозно отношение към работата, което е доказано (проверено) доверие. Мисля, че в 99% съм успявал да постигна желаното и много рядко съм се лъгал и разочаровал.

♦ **Най-силният стимул за Вас?**

Най-важният стимул за мен към действия и творчество е постигнатият реален резултат.

♦ **Каква е тайната на Вашето умение да съчетавате толкова много и важни отговорности?**

Балансът. Но не мога да отмина и факта, че ангажиран с толкова много роли и функции, лишавам семейството си от моето присъствие.

♦ **Кои са хората, които винаги са Ви подкрепяли, поощрявали и вярвали в успешните Ви начинания?**

Имам тесен кръг от приятели, с които винаги съм споделял своите идеи, намерения, проекти и съм търсил у тях разбиране, подкрепа, потвърждение на правотата си.

♦ **Как успявате да създадете положителни нагласи у хората, с които работите, за да ги направите напълно съпричастни към целите, които се стремите да постигнете?**

Никога не ги лъжа.

♦ **Вашите наблюдения и изводи за взаимовръзките и взаимовлиянията между книжовната култура и формиращата се интернет култура?**

Взаимно се допълват. В условията на възхода на новите технологии не може да се отрича книжовната култура, която има своята уникалност, място и роля.

♦ **Виждането Ви за бъдещето на библиотеките и библиотечно-информационната професия?**

Когато професионалните ми интереси и занимания бяха насочени в сферата на информацията,

информационния и политическия мениджмънт, управлението на информационните ресурси, публичната администрация и управлението на човешките ресурси, корпоративните, административните и бизнес комуникациите към мястото и ролята на библиотеките в обществото имах индиферентно отношение. Но когато станях част от тази сфера на дейност, се отнасям с много голямо уважение.

По дефиниция библиотечно-информационните специалисти са най-знаещите хора, организирани, делови, умеещи да систематизират, да подреждат, да ориентират в източниците на знания, на информация. Тази тяхна роля, за съжаление, не е достатъчно оценена от обществото у нас.

Не е така в САЩ и другите развити страни. Там библиотекарят е много уважаван и ценен за обществото специалист. Вярвам, че и при нас ще стане така в резултат на цялостното развитие на страната.

♦ **В този контекст: Вашето виждане за книгата в бъдеще в компанията на развиващите се информационни технологии?**

Развитието на технологиите няма да доведе до гибел на книгата – ще останат книгите за четене, уникални със своето въздействие на човешката психика, интелект, поведение. Справочната литература ще се дигитализира.

♦ **Какво мислите за съвременните студенти – техните плюсове и минуси в сравнение с предходните генерации?**

Българските деца са умни. Но тяхното по-нататъшно развитие се обуславя до голяма степен от мотивацията, създадена от техните преподаватели. Всяка млада генерация има своя специфика. Съвременните млади хора имат по-богата обща култура, но са по-несериозни в отношението си към обучението. Като поведение – те са много по-свободолюбиви, по-самостоятелни в действията, по-освободени от скрупули от предходните поколения.

♦ **Вашата оценка за съвременната ситуация на библиотечно-информационното образование у нас?**

Считам, че е на добро ниво като цяло – във всички висши училища, където се изучават библиотечно-информационни науки. Ръководеното от мен специализирано висше училище, разбира се, е най-доброто.

♦ **Как виждате перспективите на СВУБИТ? Вашите намерения в близък и далечен план?**

Един от моите принципи на поведение е, че всяко нещо, ако не се развива, то изостава. Това с пълна сила се отнася и за Специализираното висше училище. Неговото развитие не бива да се свързва с нарастване броя на студентите – според мен до 1000 студенти за бакалавърска и магистърска степен и докторанти е нормално. По-решаващо е непрекъснатото повишаване на качеството на обучението. То може да се постигне при по-малък състав. Фунията при приема може да бъде по-голяма, но след I курс да се стесни.

Убеден съм, че замислите ми за бъдещето на Висшето училище са реализуеми, защото налице са доказателства за това. Става дума за привличане на чуждестранни студенти от Балканския регион. Вече имаме 24 студенти от Македония с тенденция да станат два пъти повече. Изявили са готовност да учат при нас млади хора от Турция, Гърция, Сърбия и Черна гора.

По отношение на статута на Висшето училище – има две възможности: самостоятелен път или в рамките на асоциация от български и чуждестранни висши училища със същия профил.

Естествено е този процес да включва и нови специалности, породени от обективните потребности – в областта на обществените комуникации, включително библиотечни, както и една нова сфера – медиаторство, а също и разширяване на информационното брокерство.

♦ **Какво ще кажете за взаимоотношенията с другите висши учебни заведения у нас с подобен профил?**

По традиция поддържахме добри отношения с Великотърновския университет и катедрата на СУ „Св. Климент Охридски“. Има някои наслоения, които смятам, че могат да се преодолеят, защото целите ни са общи.

♦ **Какво мислите за приемствеността в професионален план?**

Готов съм да взема всичко положително от всеки, нямам предубеждения към хората.

♦ **А сега няколко въпроса, отнасящи се до Вашата личност. В какво вярвате?**

Аз съм силно вярващ човек. Вярвам в доброто с всичките му проявления. Моята вяра е в доброто, в положителната интерпретация на всички факти и събития.

♦ **Вашето житейско кредо? Вие сте уверен в себе си човек. На тази възраст сте направили тол-**

кова много неща! И все пак, има ли все още нещо, което не сте постигнали?

Аз съм човек реалист. Постигам целите си на малки стъпки, постепенно, но сигурно. Действам винаги в рамките на възможното.

♦ **Какво не можете да приемете у хората, кое Ви отблъсква най-силно у тях?**

Глупостта и лъжата.

♦ **Поддавате ли се лесно на настроенятия си?**

Да, поддавам се и ми личи, това е в зависимост от очакванията ми. Моята житейска философия е да получаваме не това, което заслужаваме, а за което се договаряме.

♦ **Какво може да Ви накара да се смеете и какво да Ви натъжи до плач?**

Радостта и тъгата не ми са чужди. Давам естествен, непринуден израз на чувствата си. Мога и да плача от вълнение – например това ми се случи на концерта на „Мистерията на българските гласове“ в Сан Франциско през 1989 г.

♦ **Има ли в живота Ви книга или автор към които обичате да се връщате?**

Това е Монтен с неговите „Опити“. Обичам да чета Макиавели.

♦ **Обичате ли изкуството?**

Обичам музиката – класическа и съвременна. Любими композитори: Панчо Владигеров, Чайковски, Тончо Русев, Стефан Диомов, Митко Щерев... Самият аз съм свирил на китара и акордеон. Ценя вълнуващите творби на изобразителното изкуство.

♦ **Вие сте много зает човек. Но все пак, когато имате свободно време, с какво обичате да се занимавате?**

В малкото свободно време си намирам работа в двора, обичам нещо да майсторя. Освен това имам две немски овчарки, за които обичам да се грижа.

♦ **Вашето послание към хората, които са съпричастни към 55 годишния юбилей на СВУБИТ, което ръководите, и към бъдещите му възпитаници?**

Специализираното държавно висше училище по библиотекознание и информационни технологии е една българска институция, която по естествен начин е свързана с бъдещето на страната. А тези, които желаят да получат висшето си образование при нас, трябва да заслужат правото да се нарекат възпитаници на нашето Висше училище.

